

Mi az ECVET?

Háttér

A munkavállalók mobilitásával kapcsolatosan kiemelkedő jelentőséggel bír az a tény, hogy amennyiben Európa gazdasági egységének megvalósítására irányuló törekvések kapcsán a termékek és szolgáltatások számára egységes belső piac megteremtését szorgalmazzuk, támogatni kell a határokon túlmutató tapasztalatcserét, mellyel az európai identitásképzés irányában hatunk. A valóság eddig nem felel meg az előző két sorban leírtaknak. Az *első szakmai képzés* lehetne az az életszakasz, melyben az európai munkavállalók már korán mobilitás-tapasztalatokra tesznek szert. A valóságban a belső európai határokon túli szakmunkástanuló csere gyakorisága elenyésző és számszakilag nem játszik lényeges szerepet. Az Európai Oktatási Minisztertanács 2002. februári Lisszabon-Munkaprogramjában egy az Európai Unión belüli szisztematikus és strukturált oktatási együttműködésben állapodott meg. A Koppenhágai Nyilatkozatban (2002) különös hangsúlyt kapott egy a szakmai képzésre és továbbképzésre vonatkozó teljesítmény-pontrendszer kifejlesztése, mely közös feladatrészként került meghatározásra: Az *European Credit (Transfer) System for Vocational Education and Training* (ECVET) Európai Képzési és Továbbképzési Kredit (Transzfer) Pontrendszer kifejlesztése az *European Credit Transfer System*-re (ECTS) Európai Kreditpont Transzfer Rendszerre támaszkodik, mely 1989 óta a tanulók Európán belüli mobilitását hivatott támogatni, a hangsúlyt ellenben kifejezetten a *szakmai képzésre* fekteti. A bizottság ezért felállított egy technikai munkacsoportot (TWG), mely 2002 decemberében megkezdte munkáját. A TWG előkészítő munkája alapján az Általános Szakmai Képzés főigazgatóságai számára 2005. júliusában Brüsszelben bemutatásra került az ECVET modelljavaslata. A javaslat jelenleg – nem utolsó sorban a két kutatási projekt ECVET *reflector* (www.ecvet.net) és az ECVET *connexion* (www.ecvetconnexion.com) - alapján a pontosítás és finomítás fázisában áll.

Az ECVET karakterisztikája és tartalma

A szakmai képzés területén az Európai Unió a tagállamok számára támogató és kiegészítő funkciókat nyújt. Az Európai Közösség Alapító Szerződésének 149. cikkelye harmonizációs tilalmat rendel el, a 150. cikkely pedig kifejezetten tiltja a nemzeti oktatási rendszerekbe történő központi beavatkozás formáit. A szubszidiaritás alapelveivel összhangban az ECVET olyan rendszerként került felállításra, mely az Európai Unió tagállamainak önkéntes részvételén alapul és a szakmai képzésre és továbbképzésre vonatkozó adott nemzeti törvényhozás figyelembe vétele mellett a rendszerek közötti transzparencia felé irányul.

Az ECVET a *szakmai képzés és továbbképzés kreditpontjainak akkumulációs és átviteli rendszere*. Segítségével az egyes személyek elért tanulmányi eredményei a „rendszerhatárokon túl” is dokumentálhatók és igazolhatók.

- Itt elsősorban a nemzeti szakmai képzési rendszer határai értendők: A tanuló számára lehetőség nyílik, az európai külföldi országokban lezárt képzési szakaszok eredményeit a saját országában folytatandó képzésbe integrálni.

- Ezen túlmenően a *tanulók képzési rendszeren belüli mobilitásának* támogatása is a feladat része: az felső és alsó rendszerek közötti *vertikális és horizontális* áthatolhatóság biztosítása, különösen az európai szakmai és felsőfokú képzés terén.
- Végül a tanulók a *képzési rendszeren kívül* is profitálnak: Miután az ECVET az informális képzés (a munkahelyi folyamatok közbeni képzést beleértve) eredményeit is integrálja, ezáltal elismerésüket támogatja, amennyire ez a nemzeti törvényhozás alapján megvalósítandó.

Az ECVET engedélyezi a külföldön megszerzett és elért tanulmányi eredmények dokumentálását, érvényesítését és elismerését – a formális szakmai képzésben és az informális kontextusokban egyaránt. Mindez személyre koncentrált, tehát az egyes személyek által elért ismeretek, képességek és kompetenciák¹ érvényesítésére vonatkozik, mely az akkumuláció és transzfer alapjait képezi.

A tanulmányi eredményeken keresztül út szükségessége azért tűnik alapvetőnek, mert a szakmai képzés és az egyes képzési folyamatok a felsőfokú képzésben fennálló helyzettel összehasonlítva igen erősen különböznek.

A tanulmányi eredmények meghatározása úgynevezett egységeken (*units*) keresztül történik, melyek miközben a különböző ismereteket, képességeket és kompetenciákat összefoglalják, egy kettős teljesítményt hoznak:

- A *units* meghatározása az ismeretekről, képességekről és kompetenciákról (kvalitatív dimenzió) nyújt tájékoztatást.
- Ezzel egyidejűleg egy kreditpont-mennyiséghez kapcsolódik, ami az egységet a „teljes szakképzettséghez“ viszonyítja, olyan formában, ahogy ez az adott nemzeti kontextusban megjelenik (kvantitatív dimenzió).

A *units* azok az elemek, melyek transzferálásra ill. akkumulálásra kerülnek és így lehetővé teszik a mobilitást.

Kombinációs lehetőségeik a nemzeti szabályozásoktól függenek, pl. miképpen zajlanak le szakmai oktatók vagy szakmunkásképző iskolák tanulmányi terveinek ill. ezek definícióinak keretein belül.

A tanulók szempontjából az akkumuláció és transzfer az alábbiak szerint írható le:

- Egy külföldi tartózkodás során ismeretek, képességek és kompetenciák kerülnek megszerzésre, melyek egy vagy több egység formájában fejezhetők ki. A tanulmányi előmenetel *dokumentálásra*, majd a külföldi tartózkodást követően *transzferálásra* kerül, végül az adott nemzeti képzési folyamatba *beszámítódik*. Az új egységek az előzőleg megszerzett egységekkel *kumulálódnak*.
- Az egységek minden olyan európai tagállamban megszerezhetők, melyekben a szakmai tapasztalatok eredményeinek érvényesítésére megfelelő folyamatokon és módszereken

¹ Az ismeretek, képességek és kompetenciák itt az EQF konzultációs szabványra támaszkodva értendők.

keresztül lehetőség kínálkozik. Ezek aztán az adott nemzeti kontextusban létező összmínősítés formájában kerülnek beszámításra. Azon államok, melyek részt vesznek a rendszerben, olyan illetékes intézményeket definiálnak, melyek az elismert minősítéseket kiadják (ezek Németországban: tartományi hivatalok, kamarák, egyetemek stb.).

A javaslattól a rendszerig

Az ECVET alapelemeinek és működésének ismertetése során nyilvánvalóvá válik, hogy az összefolyamatban egy sor nemzeti szereplő kap helyet. Oktatási intézmények, vállalkozások és nemzeti hivatalok közötti megállapodásokra és konvenkciókra van szükség.

Az ECVET rendszer ezért magába foglal egy sor eszközt és információhordozót. Ezek egy része már korábban európai kontextusban elkészült és az adott nemzeti síkra áthelyeződött, ilyen pl. az EUROPASS. Részben azonban olyan ECVET-specifikus eszközre is szükség lesz, mely jelenleg a fejlesztés fázisában tart.

- A *Memorandum of Understanding*, mint legfőbb eszköz egy önkéntes megállapodás karakterét viseli, mely a szakmai képzés biztosítói, a nemzeti hivatalok és az adott résztvevő ország más illetékes szervei között köttetik. Ez kétoldalú bizalmaz ébreszt azáltal, hogy az képzettség érvényesítésének és elismerésének területein belüli együttműködést a tanulók mobilitásával kapcsolatban általánosan szabályozza.
- A tanulmányi megállapodást mindkét ország oktatási intézménye és a tanuló írja alá. Ez meghatározza a mobilitási fázisban elérendő tanulmányi eredményeket, mind kvalitatív, mind kvantitatív oldalról és a kiküldő és fogadó szervezet, valamint a tanuló által is aláírásra kerül.

Még a 2006. évben el kell készülnie egy az ECVET-rendszert ismertető, kimerítő tartalmú kézikönyvnek.

[Összefoglalás: Isabelle Le Mouillour: Az európai teljesítmény-pontrendszer a szakmai képzés számára: helyzet és perspektívák]